

En boges temperatur

Af Ole Tøgeby

Hele familien er på efterårstur. Det regner og kristen, 11 år, vil have noget at læse l. I sommerhusets reoler står der to bøger: Flemming og Co. på Ferte og De tre Musketører. Hvilken af de to skal man nu rulle ham til: at læse?

Der er mange ting, man kan overveje, bl. a. hvilken bog der har en passende sverhedsgrad for ham. Det kan være lidt svært at finde ud af, for vokses indtryk af den slags bøger er ofte af ældre dato - fra dengang da sommerne altid var lange og solrige og bøgerne altid lette og sprødede.

Men man kan «stille» sig frem til om en bog vil være passende, hvad angår sverhedsgrad i ordvalg og sætningsopbygning, man kan tage bogens temperatur. Og termometeret er, den såkaldte lix-formel.

Lix står for læsbarhedsindeks: lix = meningstæthed + lange ord meningstæthed vil sige det gennemsnitlige antal af ord pr. mening.

Med mening menes der alt, hvad der står mellem to punktkommaer, eller andre tegn hvor der kommer stort bogstav efter, fx kolon. Man tæller altså, hvor mange ord der er på 10 meninger, deler med 10, og har den gennemsnitlige meningstæthed.

Med lange ord menes antallet af ord på mere end 6 bogstaver pr. 100 ord. Man tæller altså, hvor mange lange ord der er på 100 ord og får et tal som kaldes lange ord. Man lægger de to tal sammen og man har lix. Vi kan tage 10 meninger og 100 ord fra hver af de to bøger fra sommerhusets hylder:

og grund... Det var, som ved det meget lidt i det hele og
 bogstaver... ja, og derfor var det... meget, som måske
 som... og man kan læse ganske vel...
 Det er en meget interessant bog...
 119

IV
 Athor skulden, Perthor Arostenbet og
 Aramis' hemmeligheds
 140
 217 + 19 = 407 = 411

Flemming side 121:

I de 10 meninger fra Flemming-bogen er der 119 ord, det giver 11,9 pr. mening. På de første 100 ord er der 12 lange ord, 11,9 + 12 = 23,9 og det afrundes til 24.

Musketøerne side 42:

De ti meninger i musketøerne indeholder 217 ord, det giver 21,7 pr. mening. De første 100 ord indeholder 19 lange ord, 21,7 + 19 = 40,7, afrundet 41. Af denne op-

tælling kan man altså se, at musketø-bogen er sværere at læse end Flemming-bogen. Lix 41 overfor lix 24. Men man kan ikke se, om nogen af bøgerne lige er passende for Kristian en regnevøjsdag i efterårs-

ferien. Det kan man bedre, hvis man har noget at sammenligne med. Og det har man her: En stor undersøgelse har vist, at skolelærere bøger som regel kan placere i nedenstående skema.

1.- 3. Klasse	lix 11-19
3.- 6. Klasse	22-27
6.- 7. Klasse	25-31
7.-10. Klasse	27-33

Man kan nu komme nærmere på en bestemmelse af tekstens. Det ser ud til, at musketøebogen er sværere, end det Kristian plejer at læse. Det betyder ikke, at det er umuligt for ham at læse den - hvis han er en læselyst, kan han købe igennem den. Men det betyder, at de fleste børn på det klassetrin synes, at den er for svær.

BØRNEBOGSUGEN 7.-13. OKT. 1971

Børneme og Vi!

Børneboogsugen 1971

– Ikke blot en festuge for børn, men i lige så høj grad en vigtig henvendelse til alle voksne, især forældre: Deres børns læsning og læsevane sættes i en uges søgelys på biblioteker overalt i landet, hos boghandlernes, i radio og fjernsyn, i dagsspressen, ugeblade og tidskrifter. Målet er bl. a. at skabe større interesse blandt voksne for børnebøger og børns læsning; midlet er at give de voksne en gennemgang af den virkelige verden, som barnet oplever, hvor det søger bøger – og den fantasiefulde verden, som findes i de bøger, vi stiller til rådighed for vore børn. Med et sådant udgangspunkt skulle vi voksne nok kunne få tid til ud-

veksling af meninger og erfaringer – i hvert fald i børneboogsugen – for derved bedre at kunne hjælpe vore børn til den oplevelse det er at læse bøger!

Børneboogsugen er blevet til i praktisk og økonomisk samarbejde mellem kulturministeriet, undervisningsministeriet, forlægger og boghandlere – og i høj grad med assistance fra lokale myndigheder rundt i landet.

Denne avis er et lille, praktisk udslag af dette samarbejde. Forhåbentlig også en inspirationskilde til yderligere interesse for børneboogsugen og dens mangarbede aktiviteter...

Kender De

døgnetts bedste halve time?

»Fortæl en historie« læses en bog, således har det lydt fra børn igennem generationer. Mener du holder af historier – og dem der ikke selv kan læse, må have historierne læst højt! Mange nyder dagens stille time, hvor man hygger sig med børnene, sludrer og læser op. Nogle føler sig stressede, de føler at højtlæsning tager for lang tid, når der ligger 1000 andre ting der skal gøres.

tid, ja, så har vi i alt fald lige så meget ud af aftenmørket, som vore børn.

Der er altså ikke tale om et ritual for at have anledning til at få drengene i seng – tværtimod kan alting udvikle sig i løbet af sådan en aften, så de bliver længe oppe for at hjælpe mig med f. eks. at lave håndskedukker. Jeg har syet en slags fabeldyr, Snikkel, Snikkel, en skildpaddet, der kan fungere som hvad-som-helst – og et uhyre, som næsten altid fremtræder som et godt væsen. Med lidt fan-

»Døgnetts bedste halve time« er på én gang den længste og korteste hos Cleo, Gorm og deres 3 drenge. Længst, fordi

isjens verden, hvor vi voksne kun sjældent kan følge dem. Men meget kan vi trods alt lære af vore børn, når de fabulerer over en spændende handling – hvis vi da

Uant af Votolon